

Vergaderjaar 2004–2005

29 800

Nota over de toestand van 's Rijks Financiën

Nr. 41

TEGENBEGROTING VAN DE FRACTIE VAN GROENLINKS¹

**GroenLinks tegenbegroting 2005
(in miljarden euro's)**

		Intensiveringen
SZW		1,6
1.	Herstel koppeling voor 2004 én 2005, uitkeringen	0,8
2.	Uitbreiding zorgverlof	0,1
3.	Kinderopvang	0,3
4.	Terugdraaien bezuinigingen van het kabinet	0,4
Zorg		0,75
5.	Herstel koppeling voor 2004 én 2005	0,1
6.	Terugdraaien pakketverkleining en geen no-claim	0,3
7.	Vermindering werkdruk in care-sector	0,35
Onderwijs		1,4
8.	Herstel koppeling voor 2004 én 2005	0,1
9.	Inburgering en volwasseneducatie	0,4
10.	VMBO: tegengaan schooluitval	0,4
11.	Onderhoud scholen	0,1
12.	Achterstandenbeleid	0,2
13.	Hoger onderwijs	0,2
Natuur en milieu		1,0
14.	Onderhoud spoor	0,5
15.	Natuur	0,2
16.	Biologische landbouw	0,1
17.	Duurzame energie	0,1
18.	Wateroverlastbestrijding	0,1
Internationaal beleid		0,5
19.	Ontwikkelingssamenwerking	0,5

¹ De notitie van het Centraal Planbureau met betrekking tot de economische effecten van deze tegenbegroting is ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

		Intensiveringen
Overig		1,7
20.	Gemeente- en Provinciefonds en herstel koppeling overheid	1,1
21.	Huursubsidie	0,2
22.	Stadsvernieuwing	0,1
23.	Cultuur	0,1
24.	Welzijn, jeugd en maatschappelijke opvang	0,1
25.	Innovatievouchers voor MKB	0,1
Totaal extra uitgaven		7,0

		Bezuinigingen
1.	Kinderbijslag	3,2
2.	Wegen	0,35
3.	Defensie	0,3
4.	Studiefinanciering (naar academicibelasting)	0,1
5.	Boete verkeersovertreding	0,2
6.	Woningbouwcorporaties	0,25
7.	Export- en bedrijvensubsidies	0,35
8.	Externen en extern onderzoek	0,2
9.	WAO	0,1
10.	Buitenlandse inkomsten uit stoelheffing	0,55
11.	Gemeente- en Provinciefonds	0,2
Totaal extra bezuinigingen		5,8

Uitleg bij de maatregelen

Uitgaven

1. Conform de systematiek van de koppelingswet (WKA) worden het minimumloon en de uitkeringen gewoon gekoppeld aan de salarissen in de markt. Er geldt een koppeling voor 2005 en het niet doorlaten gaan van de koppeling in 2004 wordt hersteld.
2. Om meer ruimte te bieden voor mensen om arbeid en zorg te combineren wordt 130 mln uitgetrokken om zorgverloven uit te breiden.
3. De Wet basisvoorziening Kinderopvang, waarbij ervan uitgegaan wordt dat de gemiddelde bijdrage van ouders aan de Kinderopvang 1/3e bedraagt, werkt door de vrijblijvendheid aan werkgevers niet zo uit. Ouders moeten een te groot deel zelf betalen. Met een verplichtte werkgeversbijdrage (zie lastenkant) kan budgetneutraal de ouderbijdrage fors omlaag.
4. Meerdere bezuinigingen van Minister De Geus worden door ons ongedaan gemaakt. De besparing op het vrij besteedbaar reïntegratiebudget wordt ongedaan gemaakt. Kosten ruim 500 miljoen. Bestaande WAO-ers confronteren we niet met strengere herkeuringscriteria en de arbeidsongeschiktheidsregeling voor zelfstandigen houden we over-eind (samen 150 mln). De bezuinigingen op de WW die de arbeidsmarkt eerder meer star dan flexibeler zullen maken, draaien we terug. Het gaat hierbij om de kortdurende en anti-cumulatiemaatregel.
5. De salarissen in de Zorg volgen gewoon de markt in 2005. Daarnaast wordt de bezuiniging van vorig jaar teruggedraaid.
6. De pakketverkleiningen in Ziekenfonds en AWBZ van vorig jaar worden teruggedraaid en de invoering van de onrechtvaardige en ondoelmattige no-claimkorting in de zorg gaat niet door.
7. Er wordt 350 miljoen extra uitgetrokken voor verbetering van de kwaliteit en vermindering van de werkdruk in de care-sector. Het gaat dan om de sectoren gehandicaptenzorg, thuiszorg en verpleeghuizen. Specifieke maatregelen zijn het verkleinen van de groepsgrootte in de

- psychiatrie en gehandicaptenzorg en vergroten van privacy in de verpleeghuizen.
8. De salarissen in het Onderwijs volgen gewoon de markt in 2005. Daarnaast wordt de bezuiniging van vorig jaar teruggedraaid.
 9. Er wordt 400 miljoen uitgetrokken voor de volwassen-educatie, vooral alfabetiseringscursussen voor de autochtone bevolking en inburgeringscursussen voor de allochtone bevolking (vooral oudkokers).
 10. Er wordt 400 miljoen uitgetrokken voor het VMBO, voor het tegengaan van schooluitval met het aanstellen van leerlingbegeleiders en voor een impuls voor het versterken van leer-werktrajecten.
 11. Om de bestaande tekorten in de onderwijshuisvesting en onderhoud van schoolgebouwen terug te dringen, wordt 100 miljoen extra geïn-tensiveerd.
 12. Er komt 200 miljoen extra voor achterstandenbeleid in het basisonderwijs, het voorschoolse traject en het stimuleren van de Brede School. Hiervan is overigens 100 miljoen het ongedaan maken van een bezui-niging van het kabinet.
 13. De bezuiniging op het Hoger Onderwijs van de afgelopen jaren hebben de kwaliteit van het onderzoek en onderwijs op hoger en wetenschap-pelijk niveau aangetast. Er wordt 150 miljoen extra wordt uitgetrokken voor onderzoek en verbetering onderwijs op universiteiten. Daarnaast willen we geen verhoging van het collegegeld, maken we het 30+-ers niet moeilijker om te studeren en worden ook niet-EU studenten voldoende ondersteund.
 14. Het grote tekort op het onderhoud (nieuwbouw en beheer) van het railinfra-netwerk wordt aangepakt. Daarnaast wordt er geld uitge-trokken voor de exploitatiebijdrage in het OV, zodat prijsstijgingen achterwege kunnen blijven.
 15. Er wordt 200 miljoen extra voor Natuur uitgetrokken. De helft betreft versnelde impuls voor EHS-aankopen en de andere helft is geld voor extra groen in en rondom de stad.
 16. De biologische landbouw heeft een forse impuls nodig om verder te kunnen groeien. 100 miljoen extra wordt uitgetrokken om vooral het omschakelen aantrekkelijker te maken.
 17. De duurzame energieproductie moet meer worden gestimuleerd. Vooral zonne-energie verdient nog extra financiële bijdrage van de overheid. Ook moet innovatie juist op het terrein van de duurzame energie extra worden gestimuleerd om op deze markt van de toekomst voorop te kunnen lopen.
 18. Er wordt 100 miljoen uitgetrokken voor enkele klaarliggende projecten ter voorkoming en bestrijding van wateroverlast.
 19. De uitgaven aan Ontwikkelingssamenwerking worden met 500 miljoen verhoogd.
 20. Door de voorgestelde maatregelen neemt de rijksbijdrage aan het Gemeente- en Provinciefonds netto met 450 miljoen toe. Middels een covenant met gemeenten en provincies wordt geregeld dat het geld terechtkomt bij de sectoren die bij het kabinet in de knel zitten: jeugd-zorg, maatschappelijke opvang en welzijn. Daarnaast kost het 400 miljoen om de overheidssalarissen de markt te laten volgen.
 21. De bezuinigingen van het kabinet Balkenende op de huursubsidie worden teruggedraaid. De kosten hiervoor bedragen 200 miljoen.
 22. Er wordt 100 miljoen extra uitgetrokken voor Stadsvernieuwing. Deze maatregel moet de sociale cohesie verbeteren en de verloedering in grote steden versneld aanpakken.
 23. Er wordt 100 miljoen uitgetrokken voor het Cultuurbudget. De bezuini-ging van dit kabinet wordt teruggedraaid en daarbovenop wordt juist geïnvesteerd. Het geld is vooral bedoeld voor het kleinere, startende en innovatieve cultuursegment.
 24. Voor het welzijnswerk, het jeugdbeleid, de opvang van verslaafden en

daklozen en de voogdij wordt naast de toevoeging van het Gemeente- en Provinciefonds 100 miljoen extra uitgetrokken. In totaal gaat het om een investering van 550 miljoen.

25. Om de innovatie vooral bij het Midden- en Kleinbedrijf te stimuleren wordt 75 mln uitgetrokken. De overheid geeft vanaf september 2004 aan de eerste 10 duizend MKB-ers die een verzoek indienen een innovatie-voucher van 7 500 euro te besteden bij 1 van de kennis- en onderzoeksinstituten, hogescholen of universiteiten. Dit bedrag moet in 2005 omgezet zijn tot een contract met een van bovengenoemde instellingen. Op het moment dat de voucher omgezet is in een contract kan deze instelling het bedrag van de overheid incasseren.

Bezuinigingen

1. De kinderbijslag wordt omgevormd in een kinderkortingensystematiek: de overheidsbijdrage aan de kosten van het hebben van kinderen wordt inkomensafhankelijk. Dat betekent dat de kinderbijslag niet langer aan alle gezinnen wordt gegeven: vanaf 100 duizend euro wordt geen kinderkorting gegeven. Gezinnen met kinderen met een inkomen tot 50 duizend euro gaan erop vooruit, hierboven gaan ze erop achteruit. Hierdoor is een bezuiniging van 3,2 miljard bij Sociale Zaken mogelijk (en tevens een besparing van 80 miljoen op de uitvoeringskosten). Een keuze waar het kabinet niet aandurft.
2. Alle nog niet juridisch vastgelegde wegeaanleg wordt geschrapt. Opbrengst: 350 miljoen.
3. Op defensie wordt 300 miljoen bezuinigd. De bezuiniging wordt vooral bereikt bij de materiaal aankopen (minder en doelmatiger). We stoppen met het JSF-project.
4. Voor studenten in de masterfase wordt een academici belasting ingevoerd. Hierdoor wordt het profijt beginsel in het hoger onderwijs meer toegepast. Dit levert een bezuiniging van 100 miljoen op.
5. De boetes op verkeersovertredingen worden opgetrokken naar Europees gemiddelde. Opbrengst: 200 miljoen euro.
6. De heffingsbijdrage van woningbouwcorporaties voor het Centrale Fonds Volkshuisvesting worden verhoogd, waarmee 250 miljoen euro extra opbrengst aan de Staat toevalt.
7. Er wordt gesneden in subsidies namelijk 200 miljoen euro bedrijven-subsidies en 150 miljoen minder exportsubsidies.
8. Op de ministeries én ZBO's wordt 200 miljoen bezuinigd via minder onderzoeksopdrachten aan derden, minder inhuur externen en vermindering topsalarissen in de publieke sector.
9. WAO-quotum voor werkgevers: 5% middelgroot en 7% voor grote bedrijven. Boete bedraagt 5000 euro per persoon. Besparing bedraagt 500 miljoen: 250 miljoen door minder uitkeringen en een besparing van 250 miljoen als gevolg van de opbrengst van de boetes. Opbrengst in 2005 bedraagt slechts 100 miljoen vanwege invoeringstermijn.
10. De stoelheffing drukt voor 550 miljoen op de buitenlandse luchtvaartmaatschappijen (zie lasten).
11. Bij het Gemeente- en Provinciefonds vindt een bruto besparing van 200 miljoen euro plaats.

	Lasten- verlichting	Lastenverzwaring	
Inkomens- en vermogenspolitiek	EMU-relevant MLO		
1. Vermogensheffing over bruto vermogen		0,15	0,3
2. Niet door laten gaan wetsvoorstel Hillen		0,25	0,25
3. Hypotheekvoorstel		0,4	0,4
4. Pensioenaf trek wordt beperkt		2,3	0,75
5. Verlaging 1e en 2e schijf met 1%	2,2		
6. Verhoging tarief 3e en 4e schijf met 2%		0,85	0,85
7. Invoering 5e schijf voor veelverdieners		0,35	0,35
8. Heffingskorting voor langdurige minima	0,1		
9. Solidariteit in de zorg			
a Verlaging nominale premie naar 200 euro	0,7		
b Afschaffen no-claim	0		
c Ongedaan maken pakketverkleining ZFW	0,7		
10. Kinderbijslag omvormen tot kinderkorting	3		
Economisch- en arbeidsmarktbeleid			
11. Werkgeversubsidies op arbeid	0,85		
12. Verlaging arbeidskorting		1,5	1,5
13. EITC in plaats van arbeidskorting	4		
14. a. Verhoging VPB naar 35%		1,0	1,4
b. verlaging VPB-opstarttarief naar 25%	0,05		
15. Zelfstandigenkorting	1,0		
16. Verplichte werkgeversbijdrage van 1/3e Kinderop- vang		0,25	0,25
17. Combinatiekorting alleen ter bevordering arbeids- participatie		0	0
Mobiliteit en milieu			
18. Fiscale gelijktrekking van verschillende autotypes		0,6	0,6
19. Fiscale behandeling woon-werkverkeer en auto van de zaak		1,4	1,4
20. Opheffen rode diesel		0,15	0,15
21. Vliegstoelbelasting		0,55	0,55
22. Vaarbelasting		0,1	0,1
Landbouw en overige fiscale vergroening			
23. Energieheffing midden- en grootverbruik		0,5	0,5
24. Belasting winning primaire delfstoffen		0,1	0,1
25. Heffing op kunstmest en bestrijdingsmiddelen		0,2	0,2
26. Duurzame ondernemingsaftrek	0,1		
27. Verbruikersbelasting op vlees		0,3	0,3
28. Duurzame consumptieheffingskorting	0,1		
	12,8	11,0	10,0

Laatstebeeld GroenLinks ten opzichte van kabinet

	Kabinet	
Microlastendruk (MLO):	- 2,85 miljard	+ 2,5 mld
EMU relevante lasten:	- 1,7 miljard	Collectieve lastenquote: -0,1%
Saldo extra uitgaven (intensivering minus bezuinigingen)		1,2 miljard
EMU saldo kabinet	2,6% feitelijk tekort	
EMU saldo GroenLinks	2,85% feitelijk tekort	

Uitleg bij de maatregelen

1. De grondslag van de vermogensheffing wordt het bruto vermogen in plaats van netto vermogen. Dit zorgt voor een verdere fiscale ontmoe-diging van het aangaan van schulden en gaat creatieve vermogens-portefeuillebeheer bij particulieren tegen.
2. Het wetsvoorstel Hillen wordt ingetrokken. GroenLinks is blij met de omslag die de Heer Hillen heeft gemaakt inzake het beleid ten aanzien van de hypotheekaf trek, maar zijn laatste politieke daad in het parle-

- ment heeft alleen maar geleid tot nog meer subsidie vanuit de overheid aan eigenwoningbezitters. Dat vinden wij niet nodig.
3. De aftrek van hypotheekrente wordt omgevormd naar een nieuw rechtvaardig en doelmatiger stelsel. Voor bestaande huizenbezitters wordt een zeer geleidelijk overgangsregime voorgesteld.
 - Voor nieuwkomers op de woningmarkt: per 1-1-2005 direct ons voorstel uit 1999 (eigen huis in box 3 met vrijstelling van 160 duizend euro voor alleenstaanden en 224 duizend euro voor gehuwden en samenwonenden; daarnaast geldt per direct het concept van de «noodzakelijke hypotheek» (de rente-aftrek wordt beperkt tot de rente over het bedrag waarmee de hypotheekschuld het vermogen overtreft).
 - Voor mensen die al een eigen huis bezitten: een overgangsperiode van 15 jaar geleidelijk naar het nieuwe stelsel toe: in het 1^e jaar betekent dat voor mensen die in de hoogste schijf vallen 22/15^e % minder mogen aftrekken en mensen in de een na hoogste schijf mogen 12/15^e % minder aftrekken. Daarnaast wordt het eigenwoningforfait elk jaar met 0,2% (3,2/15) opgehoogd (waarbij deze ten hoogste tegen het maximale aftrektarief bij het inkomen moet worden opgeteld) en wordt even geleidelijk het vrijstellingsbedrag opgehoogd. Het concept van de «noodzakelijke hypotheek» gaat voor deze groep met een overgangstermijn van 5 jaar in ten einde belastingplichtigen tijd te geven de vermogensportefeuille te herzien (levert dan 1 miljard euro op).
 4. Vanaf anderhalf keer modaal (44 duizend euro) wordt er geen belastingaftrek van pensioenpremies meer toegestaan. De grootste grondslagversmaller van de loon- en inkomstenbelasting wordt beperkt voor wat kan worden aangemerkt als bovenmatige pensioenopbouw waarvoor de overheid geen financiële verantwoordelijkheid hoeft te dragen.
 5. De progressiviteit in het belastingstelsel moet weer terug. Een beperkte verlaging van het tarief in de 1e en 2e schijf met 1% draagt daartoe bij.
 6. Om de progressiviteit van het belastingstelsel verder te vergroten worden de tarieven van de 3e en 4e schijf met 2% verhoogd.
 7. Tevens wordt een 5e schijf ingevoerd voor de echte veelverdieners: vanaf 100 000 euro geldt een tarief van 70%.
 8. Voor de groep mensen die langer dan 3 jaar op of onder 110% van het sociaal minimum zitten, wordt een fiscale korting ingevoerd. Deze korting is voldoende voor een totale koopkrachtverbetering van 5% voor deze groep. Het gaat om ongeveer 200 000 huishoudens die een korting zullen ontvangen van 450 euro, indien nodig uitgekeerd als negatieve inkomstenbelasting.
 9. Om de solidariteit in ons zorgstelsel te behouden zijn de volgende maatregelen nodig. De gemiddelde nominale premie ZFW wordt teruggebracht naar 200 euro. De pakketverkleining van vorig jaar wordt teruggedraaid wat neerkomt op een lastenverlichting voor burgers die zorgbehoevend zijn. En de no-claim wordt niet ingevoerd. We hebben geen behoefte aan omgekeerde solidariteit van chronisch zieken met gezonde mensen.
 10. Naast hetgeen het kabinet doet aan integratie van de verschillende kinderregelingen willen wij de Kinderbijslag fiscaliseren en inkomensafhankelijk maken (budgettair neutraal): deze laten we dus opgaan in een kinderkortingensysteem. Daarnaast wordt de lastenverlichting van het kabinet van 200 miljoen voor gezinnen met kinderen ongedaan gemaakt. Vanaf 100 duizend euro wordt er geen kinderkorting meer gegeven. Voor gezinnen met een inkomen tot 50 duizend euro betekent deze maatregel een inkomensverbetering.
 11. De werkgeverssubsidies voor laagbetaalde arbeid (SPAK) en langdurige werklozen (VLW) worden weer ingevoerd en komen op het niveau van

2002. Alleen dan kan de produktiviteitsval van een grote groep mensen worden opgelost.
12. De verhoging van de arbeidskorting in de jaren 2003 tot en met 2005 wordt teruggedraaid. Dit kan nauwelijks een gericht arbeidsmarkt-instrument genoemd worden maar vergroot wel de verschillen tussen mensen met werk en mensen zonder werk.
 13. Invoering van een inkomensafhankelijke arbeidskorting: van 0–50% WML een oploop naar 575 euro. 50%–100% WML een scherpere oploop van 575 euro tot 2300 euro. In het traject 100%–140% WML (hier speelt de armoedeval voor werkenden) blijft de EITC constant. Daarna loopt de EITC lineair af tot 0 euro bij het eind van de derde schijf (iets meer dan 51 duizend euro). Deze EITC verhoogt de marginale wig in het inkomens traject tussen 140% WML en het eind van de 3e schijf. Juist in dit traject is de marginale wig ten opzichte van andere inkomensniveau's laag. Deze invoering zorgt dan ook voor een gelijkmatigere verdeling van de marginale wig ten opzichte van de huidige situatie.
 14. De verlaging van het vennootschapstarief wordt ongedaan gemaakt en komt weer op het oude niveau van 35%. Het opstarttarief wat relevant is voor Midden- en Kleinbedrijf wordt juist verder verlaagd naar 25%.
 15. De zelfstandigenkorting wordt omgevormd tot een korting die ook wordt uitgekeerd bij een te lage belastingafdracht. De extra zelfstandigenaftrek voor starters kan hiermee komen te vervallen. De omvorming naar een korting is voldoende om het ondernemerschap te bevorderen en de bereidheid om startersrisico te lopen te vergroten. Deze omvorming en integratie van de twee regelingen gaat gepaard met een lastenverlichting van 1 miljard euro.
 16. Werkgevers worden verplicht eenderde bij te dragen aan de kosten van Kinderopvang. Hiermee wordt de grootste fout in de financierings-systematiek uit de Wet Basisvoorziening Kinderopvang hersteld en worden ouders niet opgezadeld met de negatieve consequenties van werkgevers die hun verantwoordelijkheid niet nemen. Hiermee wordt voorkomen dat vrouwen stoppen met werken omdat het werken hen financieel niks oplevert.
 17. De generieke combinatiekorting wordt vervangen door een gerichte combinatiekorting (850 euro per huishouden voor tweeverdieners met kinderen en werkende alleenstaande ouders).
 18. Bij bestelauto's en taxi's invoering normale BPM en MRB als bij personenauto's en geen vrijstelling MRB voor auto's ouder dan 25 jaar.
 19. De verstrekking auto van de zaak wordt voortaan als loon in natura aangemerkt én er vindt woon-werkverkeer wordt voor de fiscaliteit als privé-verkeer aangemerkt.
 20. Het voordelige tarief voor rode diesel wordt afgeschaft.
 21. Er wordt een stoelbelasting op vliegmobiliteit ingevoerd: een heffing van 20 euro per stoel voor alle vluchten die in Nederland landen of opstarten. Slechts het deel van de heffing dat op Nederland drukt, wordt als lastenverzwaring ingeboekt.
 22. Er wordt een vaarbelasting ter grootte van 100 miljoen euro ingevoerd.
 23. De energieheffing voor gas- en electriciteit wordt verhoogd voor het vervuilende bedrijfsleven.
 24. Er wordt een heffing van 5 euro op de winning van primaire grondstoffen ingevoerd.
 25. Er wordt een heffing van 5 euro per kg werkzame stof bestrijdingsmiddelen ingevoerd. En er wordt een heffing van 0,5 euro per kg werkzame stof N en P ingevoerd ter vermindering van het gebruik van kunstmest.
 26. De DOA wordt uitgebreid voor verwerkende industrie, distributie en afzet van biologische land- en tuinbouwproducten als de omzet voor 70% of meer afkomstig is van op duurzame wijze voortgebrachte producten.

27. Er wordt een verbruikersbelasting op vlees geïntroduceerd van 50 eurocent per kg vlees. Er geldt een vrijstelling voor scharrel- en eko-vlees.
28. Er wordt een systeem ingevoerd waarbij consumenten een bepaald percentage (tussen de 10% en 25%) van de uitgaven duurzame geproduceerde consumptie terugkrijgen.